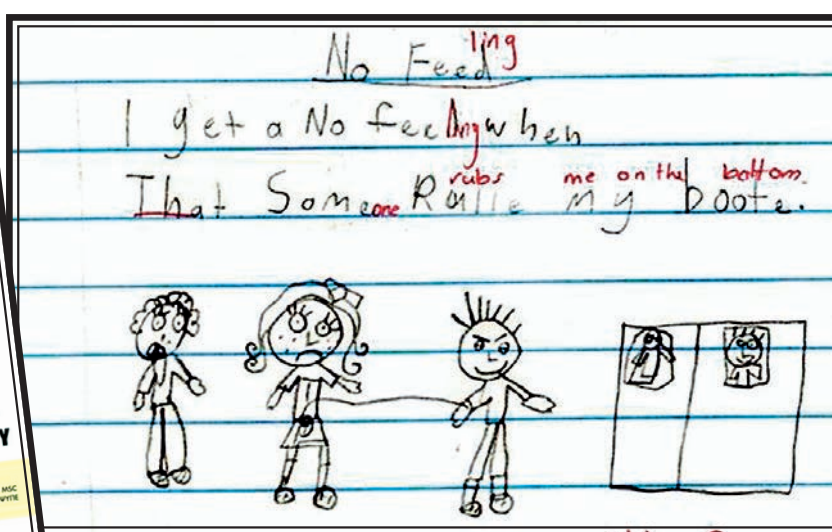

Του Γεωργίου Κεβόπουλου
Αστυνομού Α', Διοικητή Τ.Δ.Ν. Χίου

Βία και εκφοβισμός στο σχολείο

Η σημασία της Πρόληψης

Το τελευταίο χρονικό διάστημα (2010) απασχολεί όλο και πιο συχνά την τοπική μας κοινωνία η εκδήλωση περιστατικών εκφοβισμού και άσκησης βίας μεταξύ ανηλίκων. Η Αστυνομική Δ/ση Χίου και το Κέντρο Παιδιού και Εφήβου (ιδιωτικός φορέας) έχουν κατ' επανάληψη γίνει αποδέκτες αιτημάτων, αν και με διαφορετικό τρόπο ο κάθε φορέας, για αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου.

Βασίζομενοι στην δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ τους, προς όφελος της κοινότητας και με δεδομένο ότι δεν υπάρχει ξεκάθαρο θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων ενώ από την άλλη οι φορείς που καλούνται να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα δηλώνουν αδυναμία να χειριστούν μόνοι τους τέτοιες περιπτώσεις αλλά και να συνεργαστούν αρμονικά με άλλους φορείς, οι δύο φορείς αποφάσισαν να εφαρμόσουν δράση πρόληψης. Δηλαδή μια δράση που Α) να απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη ομάδα του πληθυσμού Β) να κάνει μια πρώτη προσπάθεια ευαισθητοποίησης - καταγραφής προβλημάτων - ανταλλαγής απόψεων πάνω στο συγκεκριμένο θέμα, και Γ) με σκοπό την αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών για την αποφυγή

“ **Για το παιδί - θύμα οι επιπτώσεις του εκφοβισμού συχνά έχουν σοβαρές συναισθηματικές και κοινωνικές επιπτώσεις** ”

εμφάνισης (πρωτογενής πρόληψη) ή -άπαξ κι έχει εμφανισθεί- την αποφυγή εδραίωσης της συγκεκριμένης συμπεριφοράς (δευτερογενής πρόληψη)

Η πρόληψη επιλέχθηκε για τους παρακάτω λόγους:

1. Η αντιμετώπιση αρνητικών συμπεριφορών που έχουν παγιωθεί είναι πολύ πιο δύσκολη και λιγότερο αποτελεσματική από την παρέμβαση προκειμένου αυτές να μην εμφανιστούν ή εδραιωθούν.
2. Για το παιδί - θύμα οι επιπτώσεις του εκφοβισμού συχνά έχουν σοβαρές συναισθηματικές και κοινωνικές επιπτώσεις, είναι μακροχρόνιες, ανθεκτικές και κατά τη διάρκεια της ενήλικης ζωής, και θέτουν σε κίνδυνο την ψυχική και κοινωνική του υγεία και εξέλιξη.
3. Τα φαινόμενα εκφοβισμού και βίας παρατηρούνται σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, πληθυσμούς, και βαθμίδες εκπαίδευσης. Δεν πρόκειται για μεμονωμένα περιστατικά και υπάρχει ανάγκη να γίνει συνολική παρέμβαση.
4. Η πρόληψη διαθέτει πολλά μέσα και εργαλεία και έχει μακροχρόνια αποτελέσματα.

Η συγκεκριμένη δράση πρόληψης αποφασίστηκε να ξεκινήσει από το σχολείο γιατί:

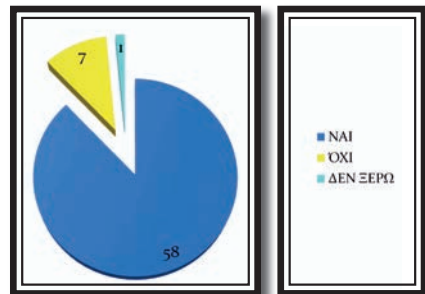
- ▶ Μαζί με την οικογένεια, το σχολείο ασκεί την σημαντικότερη επίδραση στην ζωή του παιδιού. Σύμφωνα με την αναπτυξιακή ψυχολογία, τα παιδιά σχολικής ηλικίας επηρεάζονται περισσότερο από το σχολείο και την ομάδα των συνομηλίκων.
- ▶ Το σχολείο είναι η κοινότητα όπου ανήκει το παιδί.
- ▶ Είναι το πλαίσιο στο οποίο το παιδί αποκτά εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες
- ▶ Οι εκπαιδευτικοί έχουν άμεση επαφή με τα παιδιά, λειτουργούν ως πρότυπα ταύτισης με αυτά και η συμπεριφορά τους μπορεί να διευκολύνει την διαδικασία κοινωνικοποίησής τους
- ▶ Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει ακόμα και παιδιά που δεν έχουν ομαλή κοινωνικοποίηση, παρέχοντας σε αυτά ένα περιβάλλον φροντίδας, υποστήριξης και οριοθέτησης.
- ▶ Επιπλέον, το σχολείο αποτελεί μια ήδη λειτουργούσα επιστημονική κοινότητα κι αυτό διευκολύνει τη συνεργασία.
- ▶ Τέλος, το σχολείο είναι ο χώρος όπου κατεχοχίην εκδηλώνεται το φαινόμενο του εκφοβισμού.

Επιλέχθηκαν τα Δημοτικά σχολεία γιατί:

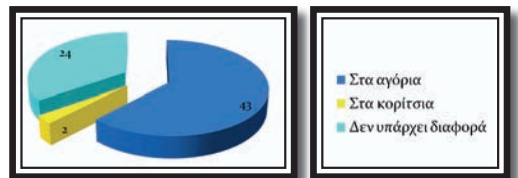
- ▶ Σύμφωνα με τα επιδημιολογικά στοιχεία τα κρούσματα στο δημοτικό είναι περισσότερα από ότι στο γυμνάσιο.
- ▶ Περιστατικά που συμβαίνουν στα πρώτα χρόνια της σχολικής ζωής δεν σημαίνουν απαραίτητα ύπαρξη ψυχοπαθολογίας, και ανταποκρίνονται περισσότερο σε παρεμβάσεις πρόληψης.

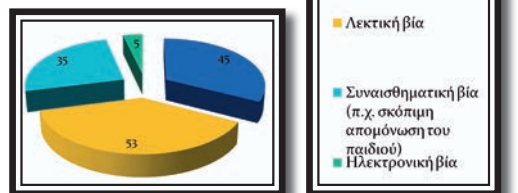
Πιστεύετε ότι υπάρχει έξαρση του φαινομένου του εκφοβισμού τα τελευταία χρόνια;

Πιστεύετε ότι συμβαίνει περισσότερο:

Συνήθως η μορφή που εκδηλώνεται ο εκφοβισμός είναι (έως δύο επιλογές):

Μεθοδολογία

Η δράση υλοποιήθηκε από ομάδα στην οποία συμμετείχαν δύο αστυνομικοί από το Τμήμα Δίωξης Ναρκωτικών Χίου και έξι συνεργάτες του ΚΠΕ (μία παιδοψυχίατρος, τρεις κοινωνικοί λειτουργοί, μία ψυχολόγος και μία νοσηλεύτρια). Την εποπτεία της ομάδας είχε η παιδοψυχίατρος. Η ομάδα, με βάση τις δυνατότητες των δύο φορέων σε χρόνο και ανθρώπινο δυναμικό, αποφάσισε:

► Να απευθυνθεί στη δ/ση α βάρθμιας εκπαίδευσης για ενημέρωση και χορήγηση άδειας για συνεργασία με τα σχολεία.

► Να ξεκινήσει απευθυνόμενη για φέτος σε (10) δημοτικά σχολεία του νομού (αργότερα αυτό διαφοροποιήθηκε σε (6)), προκειμένου να ακούσει και καταγράψει τις απόψεις των δασκάλων

► Η επιλογή των σχολείων έγινε σε συνεργασία με την διεύθυνση α' βάρθμιας εκπαίδευσης με την προσπάθεια να είναι ενδεικτική (σχολεία από την πόλη και την περιφέρεια)

► Η προτεινόμενη διάρκεια της συνεργασίας με τους εκπαιδευτικούς ήταν περίπου 30 λεπτά, κατά την διάρκεια του σχολικού ωραρίου και σε ώρα που θα καθόριζε η διεύθυνση του κάθε σχολείου.

► Πριν την επίσκεψη της ομάδας στα σχολεία, αποσπελλόταν ερωτηματολόγιο για συμπλήρωση ανώνυμα από τους εκπαιδευτικούς με σκοπό την καταγραφή των απόψεών τους πάνω στο συγκεκριμένο θέμα.

► Τις επισκέψεις στα σχολεία θα πραγματοποιούσε ομάδα τριών ατόμων που θα απαρτιζόταν από δύο επαγγελματίες του ΚΠΕ και έναν αστυνομικό. (Στην πορεία, έγιναν κάποιες αλλαγές σε αυτό το σχήμα, για πρακτικούς λόγους)

► Ο χρόνος υλοποίησης της δράσης ήταν Ιανουάριος έως και Μάρτιος 2011

► Αποφασίστηκε να γίνονται τακτικές συναντήσεις όλης της ομάδας παρέμβασης με βασικό μέλημα το «δέσιμο» της ομάδας, την ανάπτυξη κοινής φιλοσοφίας και γλώσσας επικοινωνίας, καθώς επίσης και την αξιοποίηση της διαφορετικότητας από πλευράς θέσης, ρόλου και επαγγέλματος προς εμπλουτισμό της ομάδας.

Σε μια εποχή που το οτιδήποτε είναι πολύπλοκο, ερμηνεύεται και αντιμετωπίζεται πολύπλευρα κι όχι με το γραμμικό τρόπο της νομοτέλειας «αιτία-αιτιατό», επιβάλλεται οι όποιες ενέργειες να ενέχουν πολυμορφία, πολυφωνία, διαφορετικότητα, ευελιξία ώστε να έχουν λόγο ύπαρξης και προοπτική αποτελεσματικότητας.

Παρατηρήσεις από την εμπειρία της επαφής με τα σχολεία

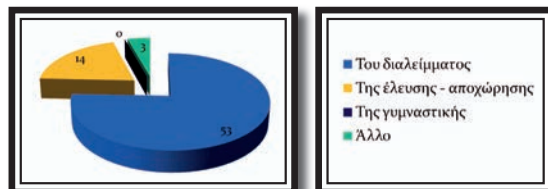
► Σε διαφορετικά σχολεία παρατηρήθηκαν διαφορετικές ανάγκες και διαφορετικό επίπεδο ευαισθητοποίησης άρα και διαφορετικές προσδοκίες από την συνεργασία.

► Πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί έδιναν διαφορετική, πιο σοβαρή εικόνα για το πρόβλημα στα ερωτηματολόγια (τα οποία, όπως προαναφέρθηκε, συμπληρώνονταν ανώνυμα) από ότι στις συναντήσεις από κοντά.

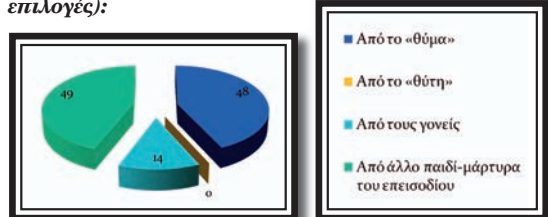
► Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εκπαιδευτικοί διατύπωσαν την άποψη ότι η οικογένεια παίζει σημαντικότερο ρόλο από ότι το σχολείο για τις συμπεριφορές των παιδιών.]

Πιστεύετε ότι τα φαινόμενα εκφοβισμού στο χώρο του σχολείου παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια (μία επιλογή)

Από ποιόν ενημερώνεστε τις περισσότερες φορές για επεισόδια βίας μέσα στο σχολείο (έως δύο επιλογές):

Σε ποιο πρόσωπο απευθύνονται τα παιδιά «θύματα» για βοήθεια (μία επιλογή):

Πόσο συχνά ζητείται η παρέμβασή σας:

